

Internationale economische ontwikkelingen in de periode 2011 tot en met 2013

Lorette Ford

Inleiding

De economische ontwikkeling van een land kan door middel van een aantal belangrijke economische indicatoren worden gemeten, met name het reële Bruto Binnenlands Product (BBP), de inflatie en het saldo van de lopende rekening van de betalingsbalans. Andere macro-economische variabelen om de economie te meten zijn de werkloosheidsgraad en de beroepsbevolking, het bruto nationale inkomen per hoofd van de bevolking, de "Human Development Index" (HDI)¹ en de koopkrachtpariteit². Dit artikel beschrijft de eerste drie genoemde economische indicatoren voor twee grote categorieën van landen te weten:

1. *De ontwikkelde landen: hieronder vallen met name de Verenigde Staten (VS), de Eurozone³, Japan, Canada en het Verenigd Koninkrijk.*
2. *De opkomende- en ontwikkelingslanden waaronder Afrika, Centraal en Oost Europa, Verenigde Onafhankelijke Staten⁴, Opkomend Azië⁵, het Midden Oosten, de zogenaamde "Western Hemisphere", bestaande uit Latijns Amerika en het Caribische gebied⁶.*

De centrale vraag hierbij is: hoe heeft de economie in deze twee categorieën van landen zich ontwikkeld tussen 2011 en 2013, gelet op bovengenoemde drie economische indicatoren. Voorts wordt getracht, waar mogelijk, achterliggende factoren van deze ontwikkelingen aan te geven. Alvorens met de analyse wordt begonnen komen eerst de definities van gebruikte termen aan de orde en wordt het verband aangegeven tussen de inflatie, de betalingsbalans en het reële BBP.

¹ Zie Modus, jaargang 12, nr 1/2 (2014) "Human Development Index (HDI) – Berekening van de voorlopige HDI voor Curaçao" - Centraal Bureau voor de Statistiek Curaçao.

² Zie Modus, jaargang 11, nr.3/4 (2013) "International Comparison Programme, wat is dat eigenlijk?", - Centraal Bureau voor de Statistiek Curaçao. Pagina 56

³ De Eurozone wordt gevormd door 18 landen van de Europese Unie. Deze 18 landen hebben 1 gemeenschappelijke munt.

⁴ o.a. Rusland, Oekraïne, Kazakstan, Moldavië, Turkmenistan

⁵ deze groep wordt gevormd door onder andere China, Zuid-Azië (India, Pakistan, Bangladesh), Asean 5 (Indonesië, Thailand, Filippijnen, Malaysia en Vietnam)

⁶ In een volgend artikel zal een analyse worden gemaakt van de ontwikkelingen in Curaçao in relatie tot overige landen in het Caribische gebied.

Definities

Het bruto binnenlandse product (BBP) is de totale geldwaarde van alle in een land geproduceerde finale goederen en diensten gedurende een bepaalde periode (meestal een jaar). Het nominale BBP is de productie van goederen en diensten gewaardeerd tegen lopende/huidige prijzen.

Het reële BBP is het nominale BBP gecorrigeerd voor inflatie. De groei van het reële BBP wordt verkregen door het indexcijfer van het nominale BBP te delen door het prijsindexcijfer. In dit artikel wordt met de groei van het reële BBP de jaarlijkse procentuele verandering aangegeven.

Bruto nationaal inkomen is de som van de primaire inkomens van de burgers en overheid van een land verdiend in een bepaald jaar.

Bruto nationaal inkomen per hoofd van de bevolking is het nationale inkomen gedeeld door de totale of gemiddelde bevolking.

Consumptie, ook wel finale consumptie is het besteden van het inkomen aan goederen en diensten door de eindgebruikers (de consument). Dit is de som van de bestedingen van de overheid en huishoudens. Het woord finaal wordt gebruikt voor het onderscheid met het intermediaire verbruik.

Inflatie⁷ kan worden omschreven als een stijging van het algemene prijspeil, als gevolg van een gestegen vraag naar goederen en diensten, of doordat hogere kosten worden doorberekend aan de consument (kosten voor grondstoffen, productiekosten, of hogere belastingtarieven).

Deflatie is het tegenovergestelde van inflatie. Bij deflatie is sprake van een daling van het algemene prijspeil. Doordat het prijspeil daalt, kan meer gekocht worden. Er vindt dus waardevermeerdering van het geld plaats. Hyperinflatie is een vorm van inflatie, waarbij de prijzen snel en zeer sterk stijgen.

Intermediair verbruik of intermediaire consumptie zijn aankopen van goederen en diensten die worden ingezet in het productieproces. De betalingsbalans geeft een overzicht van de geldwaarde van alle transacties met het buitenland in een jaar en is opgebouwd uit een aantal deelrekeningen.

De lopende rekening van de betalingsbalans is opgebouwd uit een aantal deelrekeningen van de betalingsbalans namelijk de handelsbalans (goederen- en dienstenrekening waarop import

⁷ www.economischebegrippen.nl

en export van goederen en diensten worden geboekt) de inkomensrekening en de inkomensoverdrachtenrekening.

Een ontwikkeld land⁸ is een land dat een hoge graad van industrialisatie heeft bereikt en dat van de hogere levensstandaarden, die volgen uit rijkdom en technologie, gebruik kan maken.

Een ontwikkelingsland⁸ is veelal een land dat (nog) geen hoge graad van industrialisatie bereikt heeft in verhouding tot ontwikkelde landen. Een dergelijk land beschikt hierdoor over een relatief grote landbouwsector, een kleine dienstensector, een lage levensstandaard alsook een laag bruto nationaal product. De achterstand op economisch, technologisch, wetenschappelijk en medisch vlak die als gevolg hiervan in de loop van de tijd ontstaat, ten opzichte van landen die zich op genoemde vlakken hebben ontwikkeld, gaat gepaard met een bepaalde mate van armoede.

Opkomende landen, de Engelse term “Emerging Markets”⁸ betekent ‘opkomende markten’ of ‘groeimarkten’. Dit zijn landen of gebieden die een achterstand in hun economische ontwikkeling hebben maar waarvan een snelle economische groei wordt verwacht.

Werkloosheidsgraad: procentueel aandeel van werklozen binnen de beroepsbevolking. Hiervoor wordt ook de term “werkloosheidspercentage” gehanteerd, gedefinieerd als “het aantal werkzoekenden als aandeel van de beroepsbevolking”. Met “beroepsbevolking”, ook wel “de economisch actieve bevolking” genoemd, wordt bedoeld: de werkenden en de werkzoekenden tezamen.⁹

Relatie van de inflatie met de betalingsbalans en het reële BBP¹⁰

In een situatie waarin sprake is van inflatie stijgt het algemene prijspeil. Omdat meer geld nodig is om hetzelfde product te kunnen kopen daalt de waarde van het geld, of anders gezegd, de koopkracht is gedaald.

Voor een gezonde economie en dus prijsstabiliteit wordt een inflatienorm van 2 procent in acht genomen. Over het algemeen wordt het inflatiepercentage in landen goed in de gaten gehouden door de overheid, bedrijven en vakbonden, omdat een stijgende inflatie kan doorslaan naar hyperinflatie en een dalende inflatie kan leiden tot deflatie. Een normale (lage) inflatie, dus van ongeveer 2 procent, is goed voor de economie; het spoort de consument aan goederen te kopen want uitstel betekent dat men meer moet betalen voor hetzelfde product indien de prijzen blijven stijgen. Het maakt lenen ook interessant omdat de rente waartegen

⁸ www.encyclo.nl

⁹ Resultaten Arbeidskrachtenonderzoek Curaçao 2013, Centraal Bureau voor de Statistiek Curaçao, 2 december 2013.

¹⁰ Bronnen van referentie: <http://jdjong.nl>, [http://nl.global-rates.com/economische -statistieken](http://nl.global-rates.com/economische-statistieken) en <http://financieel.infonu.nl>

de consument leent lager wordt. Deflatie of daling van het algemene prijspeil heeft het omgekeerde effect; vanwege de prijsdalingen zal de consument zijn aankopen uitstellen omdat hij er later minder voor zal hoeven te betalen.

Een land met een te hoge inflatie ondervindt vaak dat investeerders niet meer in het desbetreffende land willen investeren omdat een te hoge inflatie kan leiden tot verhoging van het renteniveau van leningen.

Als de prijzen in een land sterker stijgen dan in het buitenland, verslechtert de concurrentiepositie van dat land. Buitenlanders kopen minder in het land met de hoge inflatie, de export daalt. Buitenlandse producten worden (relatief) goedkoper, de import zal stijgen. Als de exportwaarde daalt en de importwaarde stijgt, verslechtert het saldo op de lopende rekening en er kan een tekort op deze rekening ontstaan.

Als de export daalt, zal de vraag naar de valuta van dat land afnemen. Als de import stijgt, zal het aanbod van de valuta van dat land toenemen. Door daling van de vraag naar en stijging van het aanbod van een bepaalde valuta zal de wisselkoers dalen. Daling van de wisselkoers maakt de producten van het land ten opzichte van de producten van andere landen goedkoper, waardoor de concurrentiepositie verbetert. Buitenlanders kopen meer in het land met de lagere wisselkoers, de export stijgt. Buitenlandse producten worden duurder, de import zal dalen.

Als de exportwaarde stijgt en de importwaarde daalt, verbetert het saldo op de lopende rekening en er kan een overschot op deze rekening ontstaan. De export (buitenlandse vraag naar productie) stimuleert de binnenlandse productie en daarmee de economische groei. Hoe hoger de inflatie, hoe groter de daling van de groei van het reële BBP, dus de economische groei.

Hierbij moeten twee kanttekeningen geplaatst worden:

1. Niet in alle situaties leidt een hoge exportprestatie automatisch tot een hoge economische groei. Van belang zijn ook de ontwikkelingen van de overige onderdelen van de lopende rekening, te weten het saldo inkomen en de inkomensoverdrachten.
2. Economische groei in bepaalde landen is ook mogelijk zonder een sterke afhankelijkheid van de uitvoer. Voor deze landen geldt dat binnenlandse vraagfactoren een grote rol spelen. In dit geval kunnen ontwikkelingen in de consumptie, investeringen of overheidsbestedingen de groei van de economie sterk beïnvloeden.

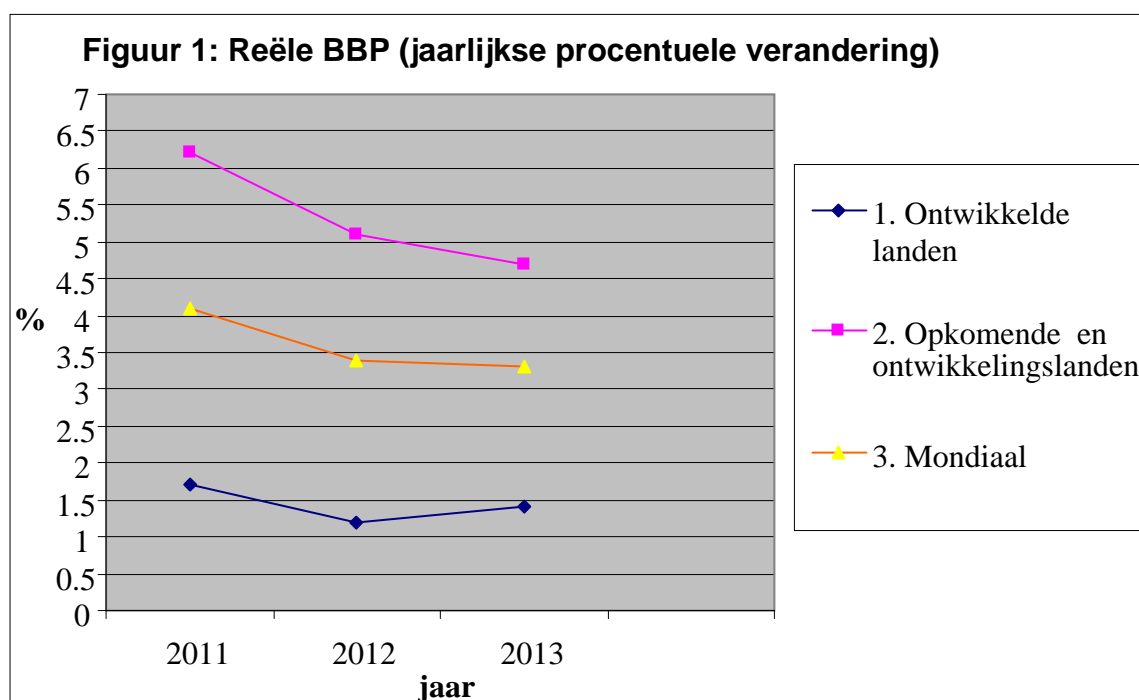
Ontwikkelingen 2011-2013

In deze paragraaf wordt achtereenvolgens aan de hand van de indicatoren “Reële BBP”, “Inflatie” en “Saldo lopende rekening” de internationale economische ontwikkeling in de periode 2011 tot en met 2013 onder de loep genomen.

Reële BBP

Uit figuur 1 valt af te lezen dat vanaf 2011 tot en met 2013 de wereldeconomie in termen van het reële BBP vertraagd is gegroeid. Terwijl in 2011 nog een groeicijfer van 4,1 procent is gemeten, neemt dit af tot 3,4 procent in 2012 en in 2013 tot 3,3 procent.

Het reële BBP in de categorie ontwikkelde landen groeit in 2012 met 0,5 procentpunten minder. Terwijl in 2011 nog een groei van 1,7 procent is gemeten, neemt dit af naar 1,2 procent in 2012 om vervolgens in 2013 iets te vermeerderen naar 1,4 procent.

Van voornoemde categorie van landen valt de ontwikkeling in de Verenigde Staten (VS), de Eurozone en Japan het meest op (zie tabel 1). Het BBP van de VS is in 2012 met 0,5 procentpunt meer gegroeid, namelijk 2,3 procent, om vervolgens in 2013 iets minder hard te groeien met 2,2 procent.

De oorzaken die in 2012 geleid hebben tot de groei zijn onder andere:

- de toename van bedrijfsinvesteringen;
- de toename van de finale consumptie, als gevolg van een toename in de overheidsconsumptie;

- een verbetering op de handelsbalans doordat de export relatief meer gestegen is dan de import.

De verbetering van de handelsbalans in 2013 was niet voldoende om het reële BBP in de VS in dat jaar meer te doen stijgen. Oorzaken die hebben geleid tot de vertraagde groei van het BBP zijn de afname van de finale consumptie, en de forse afname van de bedrijfsinvesteringen.

In de Eurozone heeft de economie zowel in 2012 en 2013 te kampen gehad met een recessie. In deze jaren is een inkrimping van respectievelijk 0,7 en 0,4 procentpunt gemeten.

Na de inkrimping van de economie in Japan in 2011 is de groei van het reële BBP in 2012 met 2 procentpunten toegenomen, van -0,5 procent in 2011 tot 1,5 procent in 2012. Oorzaken voor deze versnelde groei zijn:

- de overheidsprikkels bij het stimuleren van de aankoop van energie-efficiënte auto's; dit heeft gezorgd voor toename van de particuliere consumptie;
- de toename van de wederopbouw in de rampgebieden (gevolg van tsunami en kernramp Fukushima) die sterke investeringsgroei heeft gegenereerd.

In 2013 is er geen verandering opgetreden in de groei van het reële BBP in Japan. Het percentage is constant gebleven op 1,5 procent.

Tabel 1. Bruto Binnenlands Product, Reëel 2011-2013 (jaarlijkse procentuele verandering)

	2011	2012	2013
1. Ontwikkelde landen, waarvan:	%	%	%
Verenigde Staten	1,8	2,3	2,2
Eurozone	1,6	-0,7	-0,4
Japan	-0,5	1,5	1,5
Canada	2,5	1,7	2,0
Verenigd Koninkrijk	1,1	0,3	1,7
Overige ontwikkelde landen	1,5	1,4	1,5
Subtotaal	1,7	1,2	1,4
2. Opkomende- en ontwikkelingslanden, waarvan:			
Afrika (Sub-Sahara)	5,1	4,4	5,1
Centraal en Oost Europa	5,5	1,4	2,8
Verenigd Onafhankelijke Staten	4,8	3,4	2,2
Opkomend Azië	7,7	6,7	6,6
Midden Oosten en Noord Afrika	4,5	4,8	2,5
Latijns Amerika en Caribische gebied	4,5	2,9	2,7
Subtotaal	6,2	5,1	4,7
Totaal	4,1	3,4	3,3

In Canada, het Verenigd Koninkrijk en de overige ontwikkelde landen is volgens de resultaten de economie in 2013 sneller gegroeid dan in 2012. In het Verenigd Koninkrijk is de economische groei zelfs met bijna 1,5 procentpunt toegenomen.

In 2012 zorgen de Eurozone, Canada en het Verenigd Koninkrijk voor het afremmen van de groei van het reële BBP in de ontwikkelde landen, terwijl in 2013 voornamelijk Canada en het Verenigd Koninkrijk verantwoordelijk zijn voor een lichte versnelling van de groei.

De economie in de categorie opkomende- en ontwikkelingslanden vertoont in beschouwde periode hetzelfde patroon als die op mondiaal niveau. In deze categorie van landen is een vertraging van respectievelijk 1,1 en 0,4 procentpunten in 2012 en 2013 waargenomen.

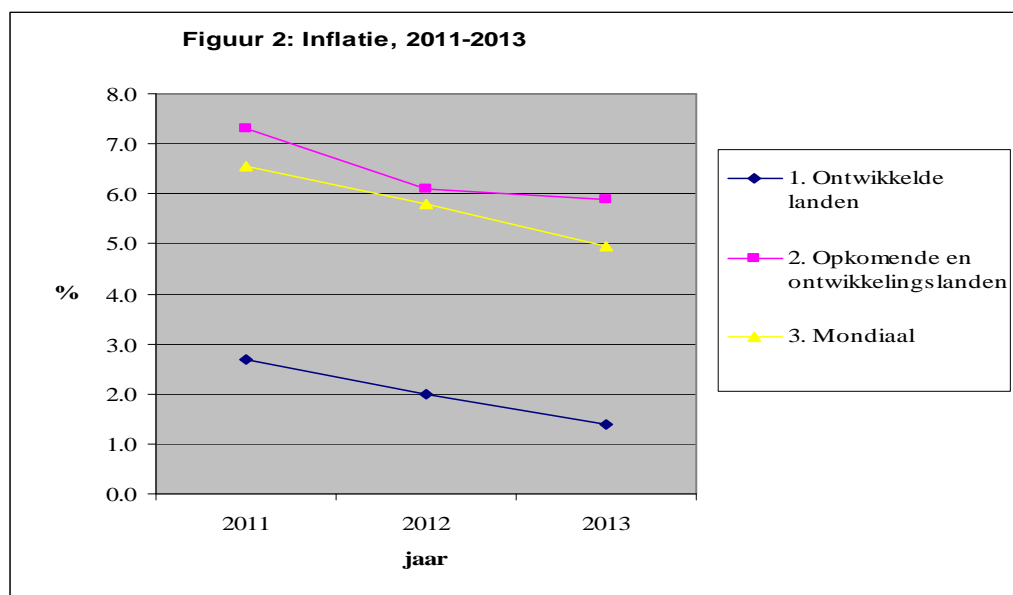
De groei van de economie in deze categorie is van 6,2 procent in 2011 afgenomen naar 5,1 procent in 2012, om vervolgens in 2013 af te nemen naar 4,7 procent.

De vertraagde groei tussen 2011 en 2013 is in alle groepen van landen uit deze categorie van landen waar te nemen, behalve in 2013 in Sub-Sahara en Centraal en Oost Europa, waar de economie sneller is gegroeid dan in 2012. In Sub-Sahara Afrika bedraagt deze toename 0,3 procentpunt meer, terwijl in Centraal en Oost Europa de economie zelfs tweemaal zo hard is gegroeid (van 1,4 procent in 2012 naar 2,8 procent in 2013). Hierbij moet worden aangetekend dat de groei van 2013 in Centraal en Oost Europa nog ver beneden het niveau van 2011 ligt.

Inflatie

Er kan geconstateerd worden dat het inflatiecijfer in beide categorieën van landen steeds is gedaald in de periode 2011-2013. Hier geldt dat het verloop van het inflatiepercentage ongeveer hetzelfde patroon vertoont als op mondiaal niveau (figuur 2).

In 2012 is het inflatiecijfer in de opkomende- en ontwikkelingslanden in absolute termen meer gedaald dan in de ontwikkelde landen (respectievelijk 1,2 en 0,7 procentpunten). In 2013 heeft zich het omgekeerde voorgedaan; in dat jaar is het inflatiepercentage in de ontwikkelde landen in absolute termen meer gedaald dan in de opkomende- en ontwikkelingslanden (respectievelijk 0,6 en 0,2 procentpunten).

In de ontwikkelde landen is de inflatie gedaald van 2,7 procent in 2011 naar 2,0 procent in 2012 om verder te dalen naar 1,4 procent in 2013 (zie tabel 2). De daling is in alle groepen van landen uit deze categorie waar te nemen met uitzondering van Japan. Na een deflatie in 2011 is de inflatie in Japan tot 0,4 procent gestegen in 2013.

In 2012 zijn het voornamelijk Canada en het Verenigd Koninkrijk die verantwoordelijk zijn voor de afname van het gemiddelde inflatiecijfer. In deze 2 landen daalt het inflatiecijfer respectievelijk met 1,4 en 1,7 procentpunten. In 2013 is de afname het meest toe te schrijven aan de Eurozone, waar het inflatiecijfer is gedaald met meer dan 1 procentpunt. Uit tabel 2 is verder af te leiden dat ook de Verenigde Staten in de onderhavige periode een dalend inflatiecijfer vertonen: van 3,1 procent in 2011 naar 1,5 procent in 2013.

Zoals eerder vermeld, vertonen de opkomende- en ontwikkelingslanden tussen 2011 en 2013 eveneens een dalend inflatiepercentage. Het gemiddelde cijfer is afgenomen van 7,3 procent in 2011 naar 6,1 procent in 2012; hierna daalt het verder naar 5,9 procent in 2013.

Tabel 2: Inflatie, 2011-2013

	2011	2012	2013
1. Ontwikkelde landen, waarvan:	%	%	%
Verenigde Staten	3,1	2,1	1,5
Eurozone	2,7	2,5	1,3
Japan	-0,3	0,0	0,4
Canada	2,9	1,5	1,0
Verenigd Koninkrijk	4,5	2,8	2,6
Overige ontwikkelde landen	3,4	2,1	1,7
Subtotaal	2,7	2,0	1,4
2. Opkomende- en ontwikkelingslanden, waarvan:			
Afrika (Sub-Sahara)	9,5	9,3	6,6
Centraal en Oost Europa	5,4	5,9	4,2
Verenigd Onafhankelijke Staten	9,8	6,2	6,4
Opkomend Azië	6,5	4,7	4,7
Midden Oosten en Noord Afrika	8,6	9,6	9,2
Latijns Amerika en Caribische gebied	6,8	6,1	7,1
Subtotaal	7,3	6,1	5,9
Totaal	6,5	5,8	5,0

In 2012 zijn het bijna alle groepen van landen, met uitzondering van “Centraal en Oost Europa” en “Midden Oosten en Noord Afrika”, die verantwoordelijk zijn voor de inflatiedaling. In 2013 stijgt alleen het inflatieniveau van Latijns-Amerika en Caribische gebied en Verenigde Onafhankelijke Staten, in alle overige landen is dit verder afgenomen of gelijk gebleven.

Saldo lopende rekening

Het saldo van de lopende rekening is opgebouwd uit:

- Het uitvoeroverschot; dit is het bedrag waarmee de uitvoer van goederen en diensten de invoer overtreft.
- Het saldo van uit het buitenland ontvangen primaire inkomens. Dit omvat ontvangen minus betaalde belastingen op productie en invoer, subsidies, beloning van werknemers en inkomen uit vermogen, zoals rente en dividend.
- Het saldo van uit het buitenland ontvangen inkomensoverdrachten. Dit omvat ontvangen minus betaalde dividendbelasting, uitkeringen sociale verzekering en overige inkomensoverdrachten.

Uit tabel 3 valt af te lezen dat het saldo van de lopende rekening op mondiaal niveau procentueel constant is gebleven in 2012, terwijl het in 2013 iets is verbeterd. Nominaal is in

2012 en 2013 het saldo op de lopende rekening met respectievelijk 6,5 miljard US\$ en 70,1 miljard US\$ toegenomen (tabel 4). Voornoemde stijging in 2013 is toe te schrijven aan de toename van het uitvoeroverschot met 170,9 miljard US\$. Hierbij valt op dat in 2013 de stijging van de export bijna anderhalf keer zo veel bedraagt als de toename van de import (tabel 4).

De lopende rekening van de betalingsbalans in de ontwikkelde landen is in 2012 nagenoeg constant gebleven ten opzichte van 2011, terwijl in 2013 een verbetering is opgetreden van 0,5 procentpunten (tabel 3).

De belangrijkste reden voor voornoemde verbetering in 2013 is dat het uitvoeroverschot is gestegen, van een manco van -84,3 miljard US\$ in 2012 naar een surplus van 166,5 miljard US\$ in 2013. Dit forse surplus is te danken aan het feit dat in 2013 de export van goederen en diensten ruim anderhalf keer zoveel is gestegen als de import van goederen en diensten (tabel 4).

Zowel het saldo inkomen als het saldo inkomensoverdrachten zijn in 2013 afgenomen en hebben dus geen rol gespeeld bij de verbetering van de lopende rekening in 2013. Het saldo inkomen en het saldo inkomensoverdrachten zijn gedaald met respectievelijk 9,3 miljard US\$ en 14,8 miljard US\$ (tabel 4).

Tabel 3. Saldo lopende rekening (in % van BBP), 2011-2013			
	2011	2012	2013
1. Ontwikkelde landen, waarvan:	%	%	%
Verenigde Staten	-3,0	-2,9	-2,4
Eurozone	0,1	1,4	2,4
Japan	2,1	1,0	0,7
Canada	-2,8	-3,4	-3,2
Verenigd Koninkrijk	-1,5	-3,8	-4,5
Overige ontwikkelde landen	3,9	4,3	5,5
Subtotaal	-0,2	-0,1	0,4
2. Opkomende- en ontwikkelingslanden, waarvan:			
Afrika (Sub- Sahara)	-0,7	-2,0	-2,4
Centraal en Oost Europa	-6,4	-4,6	-3,9
Verenigd Onafhankelijke Staten	4,3	2,5	0,6
Opkomend Azië	0,9	1,0	1,0
Midden Oosten en Noord Afrika	14,1	13,7	10,3
Latijns Amerika en Caribische gebied	-1,4	-1,9	-2,7
Subtotaal	1,6	1,4	0,8
Totaal	0,5	0,5	0,6

In de opkomende- en ontwikkelingslanden neemt het saldo lopende rekening uitgedrukt in percentage van het reële BBP, steeds verder af in de beschouwde periode (tabel 3), van 1,6 procent in 2011 naar 1,4 procent in 2012 tot 0,8 procent in 2013.

Oorzaken voor deze afname in zowel 2012 als 2013 zijn, zoals blijkt uit tabel 4:

- de import van goederen en diensten is meer gestegen dan de export (in beide jaren)
- het saldo inkomen is nog verder gedaald (2013);
- het saldo inkomensoverdrachten is nog verder gedaald (in beide jaren).

Het saldo inkomen in 2012 is wel gestegen ten opzichte van 2011, maar niet voldoende om het saldo lopende rekening te laten stijgen.

Tabel 4. De lopende rekening en haar componenten 2011-2013, (in miljarden US\$)			
	2011	2012	2013
1. Ontwikkelde landen			
Export goederen en diensten	13.896,1	13.726,6	14.356,0
Import goederen en diensten	14.026,5	13.810,9	14.189,5
Saldo goederen en diensten	-130,4	-84,3	166,5
Saldo inkomen	440,9	418,2	408,9
Saldo inkomensoverdrachten	-391,2	-379,0	-393,8
Saldo Lopende rekening	-80,8	-45,1	181,6
2. Opkomende- en ontwikkelingslanden			
Export goederen en diensten	8.281,9	8.729,4	8.758,0
Import goederen en diensten	7.619,8	8.109,6	8.218,1
Saldo goederen en diensten	662,1	619,8	539,9
Saldo inkomen	-521,1	-483,6	-546,5
Saldo inkomensoverdrachten	275,9	251,6	237,8
Saldo Lopende rekening	416,9	387,9	231,2
3. Totaal			
Export goederen en diensten	22.178,0	22.456,0	23.114,0
Import goederen en diensten	21.646,3	21.920,5	22.407,6
Saldo goederen en diensten	531,7	535,5	706,4
Saldo inkomen	-80,2	-65,4	-137,6
Saldo inkomensoverdrachten	-115,3	-127,4	-156,0
Saldo Lopende rekening	336,2	342,7	412,8

Een analyse per landengroep laat zien dat in de ontwikkelde landen het vooral Canada, het Verenigd Koninkrijk en de VS zijn die in beschouwde periode een negatief saldo op de lopende rekening hebben, uitgedrukt in een percentage van het reële BBP (zie tabel 3).

Hoewel nog onder de nul procent is het saldo op de lopende rekening in de VS in zowel 2012 als 2013 toegenomen, met 0,1 en 0,5 procentpunt. In Canada is sprake van een verslechtering

in 2012, terwijl in 2013 een toename is waargenomen. In het Verenigd Koninkrijk is het saldo op de lopende rekening in beschouwde periode steeds verder afgenomen.

In de Eurozone, Japan, en de "Overige ontwikkelde landen" wordt in beschouwde periode een positief saldo op de lopende rekening uitgedrukt in een percentage van het reële BBP waargenomen. Maar van deze 3 groepen van landen is alleen in de Eurozone en de "Overige ontwikkelde landen" sprake van een toename. In de Eurozone bedraagt de toename in 2012 en 2013 respectievelijk 1,3 en 1 procentpunt. In De "Overige Ontwikkelde landen" bedraagt de toename in 2012 en 2013 respectievelijk 0,4 en 1,2 procentpunten. In Japan is echter in beschouwde periode sprake van een afname met respectievelijk 1,1 en 0,3 procentpunt.

In de opkomende- en ontwikkelingslanden is tussen 2011 en 2013, op Centraal en Oost Europa en Opkomend Azië na, de positie op de lopende rekening van de betalingsbalans verslechterd. Hoewel de positie van de lopende rekening in Centraal en Oost Europa in genoemde periode iets is verbeterd, blijft het onder de nul procent. Het saldo in deze groep van landen is in 2012 toegenomen met 1,8 procentpunten en in 2013 met 0,7 procentpunt. In Opkomend Azië is het saldo lopende rekening nagenoeg constant gebleven in 2012 en 2013.

Opmerkelijk in de opkomende- en ontwikkelingslanden zijn landen in het Midden Oosten en Noord-Afrika met heel hoge percentages in de beschouwde periode. Het zijn voornamelijk de landen in dit gebied die ervoor zorgen dat het gemiddelde saldo in 2011, 2012 en 2013 boven de nul procent van het BBP blijft. De meeste landen uit het Midden Oosten zijn olie-exporteurs en door de hoge olieprijsen zijn de exportopbrengsten dan ook hoog.

Samenvatting en Conclusie

Dit artikel heeft getracht enigszins inzicht te verschaffen in de ontwikkeling van de internationale economie bekeken vanuit drie invalshoeken, te weten het reële BBP, de inflatie en het saldo van de lopende rekening van de betalingsbalans. De analyse behelst de periode 2011-2013 en heeft betrekking op 2 categorieën van landen, namelijk de ontwikkelde landen en de opkomende - en ontwikkelingslanden.

Algemeen kan worden gesteld dat het reële BBP in de ontwikkelde landen zich in alle jaren onder het wereldniveau bevindt, terwijl het reële BBP in de opkomende- en ontwikkelingslanden zich als geheel boven het wereldniveau bevindt. Een mogelijke verklaring hiervoor is het zogenaamde "voordeel van de achterstand", ook bekend als "de wet van de remmende voorsprong"¹¹.

¹¹ http://www.stressmanagement.be/luc_swinnen_stress_management-Dr._L.Swinnen, Stress Management Consultancy: "Een voorsprong op een bepaald domein kan aanleiding zijn om verder nog weinig verbetering op te zoeken. Dat is dan een rem op vooruitgang zodat anderen je kunnen voorbijsteken. Een afgeleide van de wet van de remmende voorsprong is de wet van de stimulerende achterstand: Hoeven, Erik van der: De wet van de stimulerende achterstand. Amsterdam: Bert Bakker, 1980."

Het inflatiecijfer in beide categorieën van landen is steeds gedaald in beschouwde periode.

Het saldo lopende rekening uitgedrukt in percentage van het reële BBP in de ontwikkelde landen is in 2012 weinig veranderd, terwijl in 2013 sprake is van een positieve ontwikkeling.

Het saldo lopende rekening uitgedrukt in een percentage van het reële BBP is in de opkomende- en ontwikkelingslanden steeds verder afgenomen in de beschouwde periode.

Tot slot kan worden geconcludeerd dat de stelling “hoe hoger de inflatie, hoe lager de export en het saldo op de lopende rekening van de betalingsbalans en hoe groter de daling van het reële BBP”, niet altijd opgaat.

Geraadpleegde bronnen

- ECLAC, Economic Survey of Latin America and the Caribbean 2013 and 2014
- www.economischebegrippen.nl
- www.encyclo.nl
- <http://financieelinfonu.nl>
- <http://nl.global-rates.com/economischestatistieken>
- IMF, “World Economic Outlook”, April 2014
- IMF, “World Economic Outlook”, October 2014
- IMF, “Regional Economic Outlook Western Hemisphere”, October 2014
- <http://jdjong.nl>
- Modus, jaargang 12/NR 1/2/2014 “Human Development Index (HDI) - Berekening van de voorlopige HDI voor Curaçao” - Centraal Bureau voor de Statistiek Curaçao.
- Modus, jaargang 11/NR 3/4/2013 “International Comparison Programme, wat is dat eigenlijk?”, Centraal Bureau voor de Statistiek Curaçao.
- Resultaten Arbeidskrachtenonderzoek Curaçao 2013, Centraal Bureau voor de Statistiek Curaçao, 2 december 2013.
- <http://www.stressmanagement.be/luc.swinnen.stress.management->
- [.Dr. L.Swinnen](http://www.stressmanagement.be/luc.swinnen.stress.management-), Stress Management Consultancy